

БОЛАШАҚ КӨРКЕМ ЕҢБЕК ПӘНІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ АРТ-ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ

*Жолдасбекова С.А.¹, Мадиева Д.²

¹*П.ғ.д., профессор, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент, Қазақстан,
e-mail: saulez.63@mail.ru

²докторант, М.Әуезов атындағы ОҚУ, Шымкент, Қазақстан,
e-mail: madievad@bk.ru

Аңдатпа. Мақалада болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттыру мәселелерін қарастырған. Мақаланың теориялық бөлімінде болашақ педагогтардың арт-технологиялық құзыреттілігін арттырудың маңыздылығы негізделді. Балашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің кәсіби дамуында арт-технологиялық құзыреттіліктің ролі анықталды.

Мақаланың практикалық бөлімінде білім беру үдерісіндегі дамыту, тәрбиелеу, оқыту міндеттерін шешу үшін бейнелеу өнері мүмкіндіктерін қолдану мүмкіндіктері және педагогикалық ғылымның өзіндік практикаға бағдарланған бағыты ретінде арт-технологиялық құзыреттілігін қалыптастыруда сандық технологияларды қолдану реттілігі ашып көрсетілді.

Тірек сөздер: көркем еңбек пәні мұғалімдері, арт-технологиялық құзыреттілік, арт-технологиялық құзыреттілікті арттыру, көркем еңбек пәні, болашақ мұғалімдер.

Негізгі ережелер

Қазіргі ғылыми-педагогикалық айналымда «құзыреттілік» және «құзырет» деген қос ұғымы қолданыста болып отыр. Ресейдің атақты педагогтары В.В. Раевский, А. Хуторский зерттеулерінде құзырет – оқу кезінде меңгерілетін іс-әрекеттің жалпылама күрделі ұстанымдар, ал құзыреттілік құзыреттерді иеленудің нәтижесі болып табылады деп санайды. Дегенімен, осы ұғымдарды анықтаудың бірнеше басқа әдістері кездеседі. Атап айтсақ, Т. Гудкова, С. Дружилов, А. Зеер, А. Миролюбов қос термин синоним ретінде қолданылады деп санайды. Басқа ғалымдар, К. Махмурян, И. Пересторонин, В. Софронова және т.б.. құзыреттер құзыреттіліктердің құрамдас бөлімі болып табылады дегенге аса мән береді. А.С. Шишов, В. Кальней құзыреттілік дегеніміз – бұл іс-әрекетке қабылеттілік, ал құзырет дегеніміз – бұл белгілі бір тұлғаның өкілеттіктер шегі деп санайды.

«Құзыретті ұстаным» ұғымы деп, білім беру үдерісінің тұлғаның негізгі (базалық) және пәндік құзыреттерін қалыптастыруға және дамытуға бағытталуын түсінеміз. Адамның жалпы құзыреттілігін қалыптастыру осы үдерістің нәтижесі, тұлғаның сипаттамасымен ықпалдасқан негізгі құзыреттердің жиынтығы болып табылады. Мұндай сипаттама оқыту барысына қалыптасып, тұлғаның білімінен, іскерлігінен, қарым-қатынастары, іс-әрекет тәжірибесі мен әрекет моделінен тұрады [4].

Арт-технологиялық құзыреттілік субъектінің қасиеттері мен жеке қасиеттерінің жиынтығы ретінде анықталады, ол арт-технологиялық принциптерге сәйкес әртүрлі пәндік бағыттағы трансформациялық қызметті ұйымдастыруға, өз қызметінде заманауи технологияларды игеруге және тиімді пайдалануға мүмкіндік береді. А. В. Хуторской [5] құзыреттілік ұстаным — бұл білім беру нәтижесіне баса назар аударатын тәсіл, ал білім беру нәтижесі алынған ақпараттың мөлшері емес, адамның әртүрлі проблемалық жағдайларда әрекет ету қабілеті болып табылады деп көрсеткен.

Ғалымдардың осы мәселеге қатысты түрлі әдістерін талдау негізінде болашақ мұғалімдерді даярлаудағы құзыретті ұстаным – бұл өз іс-әрекетін оқушы тұлғасын дамытуға бағыттай отырып, пән оқытушысы қолдануы тиіс құзыреттер жиынтығы.

Мақаланың мақсаты болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің кәсіби дайындығын ұйымдастырудың құзыретті әдісі тұрғысынан көркем еңбек пәні мұғалімінің арт-технологиялық дайындық ерекшеліктерін ашып көрсету.

Кіріспе

Болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттыру бүгінгі күні жоғары педагогикалық білімді дамытуда өзекті мәселе болып отыр. Уақыт талабына сай арт-технологиялық құзыретті педагогты дайындауға бағдарлану, бұл өз кезегінде педагогикалық жоғары оқу орнының оқу-тәрбие үдерісіне құзыреттік әдісті ендіруді қажет етеді. Болашақ мұғалімнің білім беру процесінде кәсіби және жеке өзін-өзі көрсетуге және шығармашылық өзін-өзі жүзеге асыруға деген ұмтылысы мен ЖОО-дары оқытушыларының өнер арқылы кәсіби дайындықтың мазмұны мен формаларын байыту негізінде оны жүзеге асыру үшін жағдай жасауға дайындығы жеткіліксіз болып отыр.

Заманауи педагог – ақпараттанушы емес, оқушының жеке тұлғалық және интеллектуальды дамуын жобалаушы, нұсқаушы ролін атқарады. Ал бұл педагогтан жоғары құзыреттілігін, ұйымдастырушылық қабілеттілігін талар етеді, себебі оқушылар бүгінгі қоғамның түбегейлі өзгерістеріне лайық бейімліп, зерттеушілік дағдыларын дамытуға бағытталуы қажет.

Құзыреттіліктің – мәніне тоқтала кетсек, бұл білімгердің әлеуметтенуі мен даярлық деңгейінен көрініс табылатын білім беру нәтижесінде күтілетін жетістіктер болып табылады.

«Құзыреттілік» термині әдетте белгілі бір әлеуметтік-кәсіби статус иесіне байланысты қолданылады және оның сол істі атқарудағы түсінігі, білімі, білігінің орындалуға тиіс мәселенің нақты өз деңгейінде шешілуімен сәйкестілігі арқылы сипатталады [1].

«Құзыреттілік» ұғымы ғылыми айналымға ширек ғасырдан астам уақыт бұрын енгізілген. Құзыретті–бұл белгілі бір салада жеткілікті білімге ие; бір нәрсе жайында жақсы хабардар; пайымды тұлға. Құзыреттілік дегеніміз – бұл хабардарлық, білім, бедел [2].

Сондықтан болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттыру маңызды мәселе боып отыр. Сапалы және тиімді ұйымдастырылған оқу процесіне қажетті құзыреттілікті қалыптастыру әлеуметтік талаптарды қанағаттандыра алады. Құзыреттіліктің барлық компоненттерін қалыптастыру адамның кәсіби қызметінде, қарым-қатынасында және ынтымақтастығында, кемелденуі мен жетуін білдіреді, кәсіби тұлғаның қалыптасуы мен даралығын сипаттайды. "Көркем еңбек" пәні бойынша болашақ мұғалімнің арт-технологиялық құзыреттілігін қалыптастыруда құзыреттілік ұстаным жетекші рөл атқарады. Э. Зеер мен Э. Семенюк [3] пікірінше, құзыреттілік ұстаным – бұл білім беру векторларының мақсаттарына басымдық беру: білім алу, өзін – өзі анықтау (өзін-өзі анықтау), өзін-өзі тану, әлеуметтену және даралықты дамыту. Құзыреттілікті қалыптастыруда тәжірибе маңызды рөл атқарады: қарым-қатынасты үйрену үшін қарым-қатынас жасау керек; компьютерді пайдалану үшін оған белгілі бір әрекеттерді орындау керек және т. б.

Материалдар мен әдістерді сипаттау

Оқыту үдерісі мен тұлғаның дамуы, жоғары педагогикалық білім жүйесінде не болып жатқандығы туралы сөз болып отырғандықтан, білім беру нәтижелерінің бір болашақ маманның құзыреттер жинағын иеленуі болып келеді, мұның өзі көркем еңбек пәні мұғалімінің кәсіби іс-әрекетіне қажет болып табылады.

Кәсіби педагогикалық құзыреттілікте бірнеше құрамдас бөлімдер (әдіснамалық, пәндік, психологиялық-педагогикалық, әдістемелік) атап көрсетіледі, алайда, арт-технологиялық құзыреттілік жетекші орындардың бірін иеленеді. Ол белгілі бір оқу пәнін оқыту құрылымы бойынша арнайы ғылыми, психологиялық, педагогикалық білім мен біліктер жүйесін үйлестіріп, айқын қолданбалы сипатқа ие болады. Арт-технологиялық құзыреттілік танымдық, тұлғалық және іс-әрекеттік компоненттерге бөлінеді, олардың қалыптасуы мен дамуы болашақ мамандардың – көркем еңбек пәні мұғалімдерінің тиімді ұйымдастырылған әдістемелік дайындығы кезінде орын алады.

Көркем еңбек мұғалімінің технологиялық құзыреттілігін арттыру мәселесін В.П. Беспалько, Ю.К. Васильева, В.Д. Симоненко, А. Хотунцев және т.б. зерттеулерінде орын алған. Мұғалімнің технологиялық құзыреттілігін арттыру ғалымдардың көпшілігі, бір жағынан, болашақ мұғалімдердің бойында әдістемелік білім мен біліктерді қалыптастыру үдерісі ретінде, келесі жағынан, оқыту әдістері мен құралдарын оңтайлы таңдау немесе әзірлеуді қамтамасыз ететін білім мен іскерліктер мен дағдының жиынтығы ретінде қарастырады.

В.Д. Симоненко и Е.М. Муравьев көркем еңбек пәні мұғалімінің әдістемелік дайындығын білім, білік пен дағдылардың жүйесін ретінде анықтайды, ол мұғалімнің белгілі бір оқу пәні бойынша оқу үдерісін алдын ала жобалау және соңынан іске асыру мүмкіндігін қамтамасыз етеді [6].

Болашақ мұғалімнің «технологиялық құзыреттілік» ұғымы семантикалық мағынада болашақ мұғалімнің білім, іскерлік және дағдыларды меңгеруде көрінетін қажетті жеке қасиеттерді меңгеруін ұштастыра отырып, интегративті жеке сипаттамасы мен оқу нәтижесі ретінде әрекет етеді. Технологиялық мәселелерді шешуге, педагогикалық және технологиялық әрекеттердің алгоритмдерін тағайындауға, әзірлеуге және практикада қолданады (В.Н. Горбунов, Ю.С. Дорохин, Н.Н. Манко, Е.И. Никифорова, Л. А. Ядвиршис).

Өнердің мазмұны туралы қажетті ғылыми білімді меңгеруде ғылыми зерттеулердің объективтілігі үшін - болашақ көркем еңбек мұғалімінің поликөркемдік көзқарастың стратегиялық идеяларын қолдану кезіндегі технологиялық құзыреттілігі үшін біз әлемді түрлендіруші әрі ғылыми таным әдісі ретінде әдіснамаға жүгінеміз (А.М. мен Д.А. Новиков, И.Л.Бахтина, Г.И. Рузавин және т.б.).

Болашақ көркем еңбек мұғалімінің арт – технологиялық құзыреттілігінің мазмұнын зерттеуде поликөркемдік ұстаным негізінде әдіснамаға жүгінуіміз оны жалпыға бірдей қабылданған мағынада қабылдауға негізделген. Атап айтқанда: әдістеме – бұл танымның ғылыми әдістері туралы ілім және кейбір ғылымдарда қолданылатын олардың жиынтығы. Сондай-ақ теориялық және практикалық қызметті ұйымдастыру және құру принциптері мен әдістерінің жүйесі.(Н.М. Ботырко, В. И. Загвязинский, А. М. Новиков, В. А. Попков, Е. И. Пургина, Л. А. Шипилина). Әдістеме зерттелген процесс немесе құбылыс туралы жан-жақты ақпарат алуға арналған [7].

Жоғарыда келтірілген барлық анықтамалар «ғылыми арнайы білім, дағды мен біліктер» ұғымына сай болып келеді. Сонымен қатар кәсіби дайындықта (оның құрамдас бөлімі әдістемелік дайындық болып табылады) «дайындау» ұғымының екінші мәніне – белгілі бір міндеттерді орындауға дайындыққа маңызды рөл беріледі, белгілі бір құзыреттердің болуымен айқындалады. Сөйтіп, әдістемелік дайындық екі аспектіні сипаттайды: дайындықты қалыптастыру және арнайы білік және тұлғалық қасиеттермен байланысты әдістемелік әрекеттерді іске асыруға дайындық жағдайы.

Арт-технологиялық құзыреттілікті арттыру мәселелерін зерттеуде мұғалімнің әдістемелік құзыреттерді игерудегі тұлғалық әлеуеті жетекші орындардың бірін иеленеді. Арт-технологиялық құзыреттілік алан түрлі шығармашылық іс-әрекет барысындағы синтез ретінде танымдық және пәндік-түрлендіруші іс-әрекеттің зияткерлік, эмоциялық-ерік, құндылық-бағдарланған жақтарын ажыралмас бірлікте қарстырады, практикалық түрлендіру міндеттерін шешуде өз бетінше белсенді қатысу мен білімнің ықпалдасқан бірлігі негізінде көркем еңбек пәні мұғалімінің әдістемелік құзыреттері іске асырылады.

Педагогикалық ғылымның қазіргі жетістіктері арт-технологиялық құзыреттіліктің дәстүрлі функциялары туралы түсініктердің өзгеруімен байланысты. Көркем еңбек пәні мұғалімінің кәсіби іс-әрекетін зерттеу жұмыстарындағы білім беру, тәрбиеелу және дамыту функциялары (В.Д. Симоненко, П.С. Самородский, Е.М. Павлютенков, Р.А. Галустова)

ақпараттық, болжау, практикалық, бақылау-бағалау, түзетуші, эвристикалық және эстетикалық функциялармен бірлікте қарастырылады.

Жүйелі әдіс В.В.Краевскийдің ғылыми айналымға «оқытудың әдістемелік жүйесі» ұғымын ендіріп, тиісті жүйені «педагогикалық іс-әрекеттің тұтас жүйесі ретінде анықтап, сонынан мұғалімнің осы іс-әрекетінің жобасында нақтыланған соң» кеңінен таралды [2]

«Физиканы оқытудың әдістемелік жүйесі» ұғымын қарастыра отырып, Г.П. Стефанова оны келесі мәнмен толықтырады: оқыту үдерісінің түрлі компоненттерін көрсететін, оқыту мазмұнынан, мақсатынан, әдістері мен формаларынан, құралдары мен жоспарланған нәтижелерінен тұратын модель [9].

И.В. Гребнева, А.А. Иванова өз зерттеулерінде «оқыту технологиясын білу мен сақтау» парадигмасы шеңберінде болашақ мұғалімдердің әдістемелер мен технологияларды зерделеу үрдісі бойынша мазасыздық танытады». Практикалық әдістемелік технологиялық бағыты - симптоматикалық және ерекше қауіпті құбылыс. Мұғалімдер көшіріп алу үшін, әдістемелік журналдарда әмбебап сабақ әзірлемелері мен әдістемелік ұстанымдерді іздеестіреді. Қазір жылдам нәтижеге қол жеткізуге және зияткерлік шығындарсыз жаңашыл-мұғалім атағына бөленуге кепілдік беретін жаңа «әмбебап» педагогикалық технологиялар сұранысқа ие. Алайда, егер технология теориялық негізде құрылатын болса, практикалық іс-әрекеттің сипаттамасы ретінде танылады, кері жағдайда бұл қолөнер болып табылады [8-10].

Өкінішке орай, оқу үдерісіндегі болашақ ықтимал өзгерістердің барлық алуан түрлілігін қарастыру мүмкін емес, сондықтан педагогикалық жоғары оқу орнында студентті дайындау оқыту үдерісін әлдебір шамада түзетуді іске асыру үшін жеткілікті болуға тиіс, демек мұғалімнің әдістемелік дайындығы оқыту мазмұны мен әдістерінің ықпалдасу мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс, социумның өзгеруіне сәйкес тұрақты өзгеріп отырады.. Болашақ мұғалімнің өзін-өзі жетілдіруге ұмтылудың маңызы өте зор, ол «кәсіпқой ретінде өз тұлғасын дамыту бойынша саналы жұмысты» қарастырады:өзінің жеке қайталанбас ерекшеліктерін педагогикалық іс-әрекет талаптарына бейімдеу; кәсіби құзыреттілігін тұрақты дамыту және тұлғаның әлеуметтік-адамгершілік және басқа қасиеттерін үздіксіз дамыту» [11].

Көркем еңбек пәні мұғалімінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттырудың маңызы өмірдің кез келген жағдайында әдістемелік рецепт беру үшін білім, тәжірибе мен шығармашылықты пайдалана отырып, кәсіби міндеттерді шешуге үйретуден көрінеді

Болашақ мұғалімнің, сондай-ақ көркем еңбек пәні мұғалімінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттыру барысы бірнеше кезеңдерге бөлінеді:

Базалық кезең (1-2-курстар). Пәндер блогын зерттеу шеңберінде коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру: гуманитарлық және әлеуметтік (Қазақстанның қазіргі заман тарихы, философия, әлеуметтану, саясаттану, мәдениеттану және психология, орыстілі, шетел тілі, дене

шынықтыру, АҚТ) және кәсіби-педагогикалық (мамандыққа кіріспе, педагогика, психология) және т.б.

Ықпалдасу кезеңі (2-курстар). Кәсіби-педагогикалық дайындық пәндерін зерттеу шеңберінде пәндік-бағдарланған құзыреттілікті қалыптастыру (занауи педагогика, тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі, жалпы және жас ерекшелік психологиясының негіздері) және кәсіби ғылыми-пәндік дайындық пәндері (визуальды өнер, бейнелеу өнер тарихы, сызу, графика және жобалау негіздері, электротехника және т.б.); мектепте үздіксіз практикадан өту.

Негізгі кезең (3-ші курс). Пәндер блогын зерттеу шеңберінде арт-технологиялық құзыреттіліктің қалыптасуы: гуманитарлық және әлеуметтік-экономикалық (әлеуметтану, саясаттану, құқықтану және т.б.), кәсіби-педагогикалық (көркем еңбекке оқыту әдістемесі, инклюзивті білім беру, критериалды бағалау технологиясы, сәндік-қолданбалы шығармашылық, академиялық сурет, динайн және композиция негіздері және т.б.), педагогикалық практика, көркем еңбекке баулу әдістемесі бойынша курс жұмысын орындау.

Біліктілік кезеңі (4-ші курс). Кәсіби-педагогикалық дайындық пәндерінің (көркем еңбекке оқытудың замануи технологиялары), және кәсіби ғылыми-пәндік дайындық (теріні көркем өңдеу, үй-мәдениеті, тамақтану мәдениеті және т.б) пәндерінің блоктарын зерттеу барысында арт-технологиялық құзыреттіліктердің дамуы; өндірістік практикадан өту, "Көркем еңбек пәні" мамандығы бойынша бітіруші біліктілік жұмысын орындау.

Ғылыми-зерттеушілік (магистратура). Қазіргі педагогикалық білім берудің қарым-қатынас, таным және әлеуметтік шығармашылық субъекті ретінде болашақ мұғалімнің тұлғасына бағытталуы педагогикалық кәсіпті игеруде студенттің өзінің рөлін де арттыра түседі. Ол өз іс-әрекетінің мақсаты мен міндеттерін айқын түсінуі, кәсіби қалыптасу мен өзін-өзі дамыту жолдарын көре білуі тиіс.

Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, келесі қорытынды жасауға болады.

Біріншіден, көркем еңбек пәні мұғалімінің арт-технологиялық құзыреттілігі қазіргі жоғары оқы орнындағы оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастырудың құзыретті әдісі негізінде қалыптасуы тиіс; бейнелеу өнері мен техникалық-технологиялық және педагогикалық ғылымдар білімінің ықпалдасуын, табиғат пен қоғам заңдарын түсінуді қарастырады. Ол қазіргі мектеп оқушыларының бойында бейнелеу өнері, сызу мен техникалық-технологиялық орта және еңбек өмірінің әлеуметтік-экономикалық аспектілері туралы, олардың технологиялық ортамен өзара әрекеттесуі және технологиялық мәдениет негіздерін меңгеру мүмкіндіктері туралы түсінік қалыптастыру міндеттерін қамтамасыз етуге арналған.

Екіншіден, педагогикалық шеберлік деңгейі педагогикалық жоғары оқу орнында мамандарды әдістемелік дайындау сапасының көрсеткіші болып табылады, мұның өзі мұғалімнің авторлық әдістемелік жүйесінің болуын

қарастырады, мұғалім үшін бір ғана қойылған міндетті шешудің алуан түрлі нұсқаларын көре білуден; әдістемелік ұсынымдар мен теориялық ережелерді нақты жағдайға өзгертуден көрінетін кәсіби шығармашылық пен өзін-өзі дамыту тән болып келеді.

Нәтижелер

Болашақ көркем еңбек пәні мұғалімінің арт-технологиялық құзыреттілігі мен көркемдік, педагогикалық және технологиялық қызметтің құндылықтары мен жеке мағынасын меңгерудің технологиялық құзыреттілігін анықтаудың жолдарын іздеуге қатысты гипотеза сынға ұсынылды. түрлі көркемдік ұстаным негізінде эксперименттік жұмыстар жүргізілді, оған 115 адам қатысты.

Эксперименталды топ (ЭГ) 58 студенттен құралды. Бақылау тобы (КБ) - 57 адам. Эксперименттің тікелей қатысушылары 3 мұғалім болды.

Эксперименттік жұмыс үш кезеңде жүргізілді: анықтау, қалыптастырушы және бақылау

Эксперименттің анықталу кезеңінде арт-технологиялық құзыреттілікті арттыру шеңберінде болашақ көркем еңбектің мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттілігінің қалыптасуының бастапқы деңгейі анықталды. яғни, студенттердің арт-технологиялық құзыреттілік мазмұнын, өнердің әр түрінің ерекшеліктері, олардың «тілінің» ерекшеліктері мен көркемдік бейнелеу құралдары туралы идеяларды меңгеруге ынталандыру. Сонымен қатар көркемдік техникалар мен технологияларды түсіну және ажырату деңгейлерін анықтадық.

Талқылау

ЖОО-ның оқу жоспарын және болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттыру шарттарын талдау логикаға сәйкес мұғалім қызметінің мәнді екінін бекітетін кезеңдердің орынды реттілігі арқылы педагогикалық қолдауды жүзеге асыру мүмкіндігін ашты. Белгіленген кезеңдер шартты түрде келесідей белгіленеді: «арт-технологияға ену» (1-2 семестр); «Арт-технологияны ұғыну» (3-5 семестр), «арт-технологиялық тренинг» (6-7 семестр), «арт-технологиялық шығармашылық» (8-9 семестр), «арт-педагогикалық зерттеу» (10 семестр). Сонымен қатар, педагогикалық цикл пәндерінің мысалын қолдана отырып, көп деңгейлі эксперимент модельмен теориялық түрде белгіленген арт-технологиялық құзыреттілікті арттыру кезеңдерінің реттілігі нақты практикада икемді құрылымға ие болатынын көрсетті.

Қорытынды

Болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттілігін арттыру кезінде келесілерге назар аударған жөн:

- маманның болашақ көркем еңбек пәні мұғалімдерінің арт-технологиялық құзыреттерін анықтау.
- студенттердің бойында арт-технологиялық құзыреттерді қалыптастыру моделдерін әзірлеу,
- студенттердің бойында арт-технологиялық құзыреттілікті тиімді қалыптастырудың шарттарын ақындау,
- арт-технологиялық құзыреттіліктің модульдік даму бағдарламасын әзірлеу, саралау мен ендіру
- студенттердің арт-технологиялық құзыреттілікті меңгеруіне ықпал ететін оңтайлы технологияларды негіздеу
- арт-технологиялық құзыреттіліктің түрлі параметрлері бойынша жетістіктер деңгейін бағалау үшін аспаптарды саралаудың диагностикалық негізінде білім беру кеңістігін қайта құру,
- оқу-тәрбие үдерісін бағдарламалық-мақсатты, мотивациялық басқаруды саралау,
- кәсіби іс-әрекет субъекті ретінде тұлғаның қалыптасуына бағытталған құзыреттілікке бағдарланған білім беру кеңістігін жобалау мен кезең-кезеңмен саралау
- интерактивтік технологияларды дамыту, педагогикалық кадрлардың инновациялық мәдениетін арттыру.

Болашақ көркем еңбек мұғалімдерінің арт –технологиялық құзыреттілігін арттыру процесінде алуан түрлі көркемдік көзқарасты жүзеге асыру арқылы олардың арт– технологиялық және арт-педагогикалық білім мен дағдылар жүйесін игеруге ғана шектелмейді. Кәсіби міндеттерді нәтижелі шешу үшін оларды үнемі жаңартып отыру қабілетін дамытады, әрі бұл көркемдік, педагогикалық және арт - технологиялық құзыреттілігін арттыруға көмектеседі.

ӘДЕБИЕТ

- [1] Кенжебеков Б.Т. Жоғары педагогикалық оқу орны жүйесінде болашақ мамандардың кәсіби құзырлығын қалыптастыру. Пед.ғыл.докторы диссер. – Қарағанды, 2005. - 267 б.
- [2] Краевский, В. В. Методология педагогического исследования. - Самара: Изд-во СГПЫ, 1994. - 162 с.
- [3] Любичева, В.Ф. Теоретические основы проектирования учебного процесса по курсу «Методика преподавания математики»: Дисс ... докт. пед. наук. - М., 2000. - 297 с.
- [4] Компетентностный подход в современном образовании: мировой опыт и украинские перспективы Библиотека по образовательной политике /Под общ.ред. А.В. Овчарук. - М.: «К.И.С.», 2004. - 112 с.
- [5] Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно – ориентированной парадигмы образования. - М.: 2002. - 175с
- [6] Бортник А.Ф., Петрова Ю. М. Жұмсақ ойыншықтарды дайындау процесінде оқушылардың технологиялық құзыреттілігін қалыптастыру //”Концепт”ғылыми-әдістемелік электрондық журналы. – 2017. – Т. 11. – Б.42-43.
- [7] Муравьев, Е. М. Общие основы методики преподавания технологии /Е. М. Муравьев, В.Д. Симоненко. - Брянск, ИЦ БГПУ, 2000. - 235 с.

- [8] Кочетов А.И. Культура педагогического исследования. – 2 – е изд., исп. и доп. - Минск, 1996. - 327 с.
- [9] Стефанова, Г.П. Подготовка учащихся к практической деятельности при обучении физике. Пособие для учителя. - Астрахань: Изд-во Астраханского гос. пед. ун-та, 2001. - 184 с.
- [10] Монахов, В. М. Проектирование траектории становления будущего учителя /В. Монахов, А. И. Нижников //Школьные технологии. - 2000. - № 6. -С.45-56.
- [11] Смолина Л.В. Электронное учебное пособие как средство формирования методической компетентности будущего учителя информатики. - Режим доступа: <http://www.ict.edu.ru/vconf/files/6830.doc>. [Дата обращения 11.09.2021]

REFERENCES

- [1] Kenzhebekov B.T. Zhogary pedagogikalyk, ok,u orny zhyyyesinde bolashak, mamandardyñ kәsibi k,ұzrylygyn k,alyptastyru (Formation of professional competence of future specialists in the system of higher pedagogical educational institution). Ped.gyl.doktory disser. – Karagandy, 2005. - 267 b. [in Kaz]
- [2] Krayevskiy, V. V. Metodologiya pedagogicheskogo issledovaniya (Methodology of pedagogical research). - Samara: Izd-vo SGPY, 1994. - 162 s. [in Rus.]
- [3] Lyubicheva, V.F. Teoreticheskiye osnovy proyektirovaniya uchebnogo protsessa po kursu «Metodika prepodavaniya matematiki» (Theoretical bases of designing the educational process in the course "Methods of teaching mathematics") Diss ... dokt. ped. nauk. - M., 2000. - 297 s. [in Rus.]
- [4] Kompetentnostnyy podkhod v sovremennom obrazovanii: mirovoy opyt i ukrainskiye perspektivy Biblioteka po obrazovatel'noy politike (Competent approach to modern education: world experience and Ukrainian perspectives Library on educational policy) /Pod obshch.red. A.V. Ovcharuk. - M.: «K.I.S.», 2004. - 112 s. [in Rus.]
- [5] Khutorskoy A.V. Klyuchevyye kompetentsii kak komponent lichnostno – oriyentirovannoy paradigmy obrazovaniya (Key competencies as a component of the personality-oriented paradigm of education). - M.: 2002. – 175 s. [in Rus.]
- [6] Bortnik A.F., Petrova YU. M. Zhұmsak, oynshyk,tardy dayyndau protsesinde ok,ushylardyñ tekhnologiyalyk, k,ұzyrettiligin k,alyptastyru (Formation of technological competence of students in the process of making soft toys) //“Kontsept”gylymi-әdistemelik elektrondyk, zhurnaly. – 2017. – T. 11. – B.42-43. [in Kaz]
- [7] Murav'yev, Ye. M. Obshchiye osnovy metodiki prepodavaniya tekhnologii (General principles of technology teaching methods) /Ye. M. Murav'yev, V.D. Simonenko. - Bryansk, ITS BGPU, 2000. - 235 s. [in Rus.]
- [8] Kochetov A.I. Kul'tura pedagogicheskogo issledovaniya (The culture of pedagogical research). – 2 – ye izd., isp. i dop. - Minsk, 1996. - 327 s. [in Rus.]
- [9] Stefanova, G.P. Podgotovka uchashchikhsya k prakticheskoy deyatelnosti pri obuchenii fizike (Preparation of students for practical activities in the study of physics). Posobiye dlya uchitelya. - Astrakhan': Izd-vo Astrakhanskogo gos. ped. un-ta, 2001. - 184 s.
- [10] Monakhov, V. M. Proyektirovaniye trayektorii stanovleniya budushchego uchitelya (Designing the trajectory of the future teacher) /V. Monakhov, A. I. Nizhnikov //Shkol'nyye tekhnologii. - 2000. - № 6. -S.45-56. [in Rus.]
- [11] Smolina L.V. Elektronnoye uchebnoye posobiye kak sredstvo formirovaniya metodicheskoy kompetentnosti budushchego uchitelya informatiki. (Electronic textbook as a means of shaping the methodological competence of the future teacher of computer science) - Rezhim dostupa: <http://www.ict.edu.ru/vconf/files/6830.doc>. [Data obrashcheniya 11.09.2021] [in Rus.]

РАЗВИТИЕ АРТ-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ХУДОЖЕСТВЕННО-ТРУДОВОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

*Жолдасбекова С. А.¹, Мадиева Д.²

¹*д.п.н., профессор, ЮКУ им.М. Ауэзова, Шымкент, Казахстан,
e-mail: saulez.63@mail.ru

²докторант, ЮКУ им. М. Ауэзова, Шымкент, Казахстан,
e-mail: madievad@bk.ru.

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы развития арт-технологической компетенции будущих учителей художественно-трудовой дисциплины. В теоретической части статьи обоснована важность развития арт-технологической компетенции будущих педагогов. Определена роль арт-технологических компетенций в профессиональном развитии учителя художественного труда.

В практической части статьи раскрыты возможности использования возможностей изобразительного искусства для решения задач развития, воспитания, обучения в образовательном процессе и последовательность применения цифровых технологий в формировании арт-технологических компетенций как своего рода практико-ориентированного направления педагогической науки.

Ключевые слова: учителя художественного труда, арт-технологическая компетентность, развитие арт-технологической компетенции, художественно-трудовая дисциплина, профессиональная подготовка, будущие учителя.

DEVELOPMENT OF ART-TECHNOLOGICAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF ART AND LABOR DISCIPLINE

*Zholdasbekova S. A.¹, Madieva D.²

¹*d.p.s., professor, M. Auezov SKU, Shymkent, Kazakhstan,
e-mail: saulez.63@mail.ru

²doctoral student, M. Auezov SKU, Shymkent, Kazakhstan,
e-mail: madievad@bk.ru

Abstract. The article deals with the development of art-technological competence of future teachers of art and labor discipline. In the theoretical part of the article, the importance of developing the art-technological competence of future teachers is substantiated. The role of art-technological competencies in the professional development of an art teacher is determined.

In the practical part of the article, the possibilities of using the possibilities of fine art to solve the problems of development, education, training in the educational process and the sequence of the use of digital technologies in the formation of art-technological competencies as a kind of practice-oriented direction of pedagogical science are revealed.

Keywords: teachers of art work, art-technological competence, promotion, future teachers.

Статья поступила 16.09.2021